

TREF MAGAZINE

Nummer 26 Jaargang 3

mensen van om de hoek

JACOB

Foto: Harry ten Klooster

Jacob: 'Die verbondenheid van vroeger valt tegenwoordig als los zand uit elkaar.' Juup: 'Eigenlijk vind ik het zonde als mensen me vragen wat ik met mijn kunst bedoel. Ga er eerst zelf eens mee aan de slag, denk ik dan.' De Terechte Kronkel: 'Saai, een tweedehands boekwinkeltje? Ik zou zeggen: kom eens langs!'

TREF

MAGAZINE *over
mensen van om de hoek*

*Want iedereen
hoort erbij!*

TREF Redactie en Informatie:

Aureliavinder 58 | 8016HC Zwolle | tel. 038-4653244
info@TREFmagazine.nl | www.TREFmagazine.nl

Aan deze TREF werkten mee:

Mathilde van Hulzen, Kees Huis in 't Veld, Janneke Pelle, Bert Schoonhoven, Jenny Kamps, Frans de Jong, Ward de Weerd, Bert Vaatstra, Harry ten Klooster, Roel van Olst en anderen.
Met dank aan alle geïnterviewden.

Niemand wordt met een gebruiksaanwijzing van zichzelf, de wereld of het leven geboren en toch maakt iedereen er op zijn eigen wijze iets unieks van. Iedereen **participeert** op de een of andere manier in deze **maatschappij**. Tegelijkertijd wordt onze samenleving steeds harder en voller, mensen zijn gehaast en sneller in hun oordeel en veroordeling.

TREF biedt een plek aan de verwondering over de **veerkracht** van mensen. Ook zetten we ons met TREF in voor een ideëel doel: het bevorderen van maatschappelijke integratie. We doen dat door mensen uit de hele **samenleving** aan het woord te laten over hun leven. In TREF tref je maandelijks persoonlijke verhalen van mensen om de hoek. Zij vertellen wat hen beweegt en motiveert, wat hun **dromen** en **passies** zijn. Daarmee bieden we niet alleen inspiratie, maar willen we ook een gevoel van verbondenheid oproepen. Want mensen echt leren kennen, doet **erkennen**.

Adverteren, doneren, sponsoren

Voor bedrijven en instellingen vormt TREF een unieke manier om invulling te geven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Met een advertentie, donatie of sponsorschap draagt u een steentje bij aan de **samenleving**. Toon uw betrokkenheid: bel of mail en ontdek de mogelijkheden:

info@TREFmagazine.nl, Mathilde van Hulzen 024-3002133 of Marijke Mosterman 038-4653244.

Abonneren

TREF is gratis. Kijk voor de TREFpunten op TREFmagazine.nl. Een abonnement is mogelijk, je betaalt alleen de verzend- en administratiekosten: € 35,00 per jaar. Maak het betreffende bedrag over op IBAN: NL40 INGB 0656 0034 13 t.n.v. Marijke Mosterman Journalistieke Producties onder vermelding van naam en adres, en je ontvangt TREF per omgaande.

Zeur & Zanik *zitten soms wat teveel met hun neus in de computer*

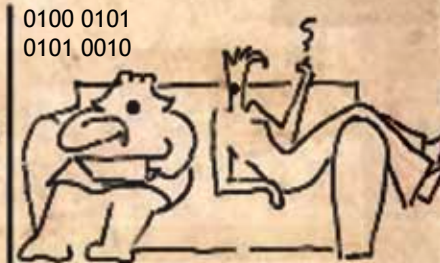
0100 0010
0100 1001
0101 0100
0101 0011

0100 0010 0100 1001
0101 0100 0100 0101
0101 0011

0100 0101
0100 1110
0101 0100
0100 0101
0101 0010

Pas maar op,
straks krijg je een
digilirium.

zeurenzanik.nl

IN TREF 26:

JUUP

JACOB

BEZOEK aan de EERSTE WERELD OORLOG

YVETTE

WartdeW	8
Kunst: Truus van Buren	9
De Terechte Kronkel	12
Jenny's bespiegelingen	13
Door het oog van TREF	14
Amsterdam Outsiders Art	16
Bert's Beestenboel	19
(On)gehoord	25
Puntenslijper	26
Mathilde's Recept	27
Janneke's belevenissen	28

super

THEATER MAKEN *is mijn* *IDENTITEIT*

Mathilde van Hulzen

Juup Luijten (21) werkt sinds twee jaar bij De Nieuwe Veste, een centrum voor kunsten in Breda. Als docent drama realiseert hij theatervoorstellingen met een groep verstandelijk beperkten. Maar hij noemt zichzelf een theatermaker in ontwikkeling. 'Binnen de opdrachten die ik krijg, ben ik bezig mezelf te ontdekken als theatermaker en te ondervinden wat ik kan doen met mijn beeldend vermogen, met mensen.'

Hoe ziet jouw leven eruit?
'Ik woon in een oud schoolgebouw, tussen al mijn decorspullen, mijn rekwisieten en kostuums. Ik maak theater. Mijn leven is één grote voorstelling. Alles in mijn leven is uitgedacht, gestileerd. Er zit een lijn in. Ik vind dat belangrijk, leuk en erg prettig.'

Hoe ben je theatermaker geworden?

'Als kind was ik vooral bezig met tekenen en schilderen. Door een vriendinnetje werd ik meegenomen naar een theatercursus en dat sprak me aan. Rond mijn negende ging ik theaterproducties maken, dus echte voorstellingen. Op de middelbare school kwam ik bij Jongeren Productiehuis HondBobZwart terecht. Hier worden jongeren begeleid bij het maken van theatervoorstellingen en filmproducties. Ze krijgen daarbij ook artistieke begeleiding van professionals. Zo kwam ik in aanraking met alles wat bij theater maken komt kijken. Dat heeft veel bij mij losgemaakt en toen dacht ik: ja, dit wil ik doen, ik wil mezelf in deze richting ontwikkelen. Op mijn eigen manier, met mijn eigen ideeën. Daarom koos ik voor een mbo-theateropleiding in Tilburg. Bij De Nieuwe Veste liep ik stage. Zo ben ik in mijn huidige functie gerold.'

Waarom trekt het theater je zo aan?

'Het ligt me gewoon goed. Ik stel me dingen voor, in beelden. En daar maak ik dan een echte voorstelling van. Dat vind ik interessant. In die voorstellingen komen dingen soms vanzelf samen, maar ik breng ook actief dingen bij elkaar. Dat vind ik mooi.

De meeste voorstellingen komen voort uit een onderwerp dat me op dat moment boeit. Daaruit ontstaat dan een titel, die ik koppel aan een verhaallijn, een concept. De ondertitel omschrijft de situatie en het verhaal. Vervolgens ga ik het concept uitwerken in beelden, met mijn materiaal. Die beelden vormen fragmenten van het verhaal. Samen creëren ze een voorstelling waarin ik verschillende theaterdisciplines met elkaar verbind.'

Kun je een voorbeeld geven?

'Ik heb een voorstelling gemaakt, die heet "Drie zonen met zeven sterke benen". Het idee daarvoor ontstond toen ik op Facebook een pagina ontdekte die "Ik haat paarden" heet. Dat was een grap die uit de hand liep, want daar kwamen hele boze reacties op van meisjes die van paarden houden. Zo belandde ik op een heleboel paardenpagina's en op één daarvan las ik dat witte veulens zijn uitgestorven omdat ze in de natuur te veel opvallen en dus weinig overlevingskansen hebben. Ik vind dat een fascinerend gegeven, dat de natuur zo bepaalt dat zelfs schimmels zwart worden geboren. Want wat gebeurt er als je toch als wit veulen ter wereld komt? Dan word je

buitengesloten en wil iedereen jou doden. Met dat thema ga ik samen met mijn spelers aan de slag, dat gaan we dan verbeelden in een voorstelling.

In "Drie zonen met zeven sterke benen" ziet het publiek drie jonge meisjes op een keukentafel liggen, zitten en staan. En een man met paprika's en een mes. Die oude man is een oud wit paard dat de maatschappij is ontvlucht en nu drie jonge witte veulens onder zijn hoede heeft die ook zijn verstoten. Het gaat om de eenzaamheid van die jonge veulens die niet kunnen begrijpen waarom anderen ze dood willen hebben. De zwarte paarden kloppen al op de deur, de witte veulens moeten vechten om hun bestaan, ook al willen ze dat niet. Het publiek ziet het thema eenzaamheid uitgebeeld, op een hele mooie manier, met prachtige muziek erbij. De voorstelling draait om de beelden, niet om het verhaal. Ik ben geen verhalenverteller. Ik laat beelden zien, het publiek verplaatst zich daarin, op gevoel.'

Wat gebruik je als materiaal?

'Van alles! Mijn leven, mijn voorstellingen, mijn ideeën, de kostuums, de grime en ook de spelers. Ik ben meer een kunstenaar, een vormgever dan een regisseur. Sommige kunstenaars maken installaties, een soort ruimtelijke kunst. Daar kunnen ze zichzelf ook in zetten. Ik maak ook installaties, dat zijn mijn voorstellingen. Het zijn meer kunstwerken dan toneelstukken. En ik zet dus andere mensen in mijn installaties. Als standbeelden, als autonome objecten. Spelers zijn voor mij kneedbaar, beweegbaar materiaal.'

Hebben de spelers ook een eigen inbreng?

'Ja, die inbreng is juist belangrijk. Zij inspireren mij. De spelers met een verstandelijke beperking worden bijvoorbeeld altijd verliefd op de jonge meisjes die als mijn stagiaires werken. Dat komt in de voorstelling terug. Ook iemands persoonlijkheid of typerende kenmerken gebruik ik. Daarom werk ik al in een vroeg stadium met kostuums en grime. Niet pas achteraf als het stuk klaar is. Want als ik het concept heb bedacht, weet ik al hoe iedereen eruit gaat zien. De grime is ook een masker. Ik benadruk de wenkbrauwen of een gezicht wordt helemaal zwart met stoepkrijt of klei om er structuur in aan te brengen. Maar ik leid geen acteurs op. Dat interesseert me niet, dan zou ik me vervelen.'

Is jouw werkwijze moeilijk voor de spelers?

'Mensen met een verstandelijke beperking zijn heel transparant, je weet precies hoe hun stemming is. Ik ben zelf ook heel open, dus dat versterkt elkaar. Ze vertrouwen me. Met hen heb ik daardoor sneller een klik dan bij "gewone" spelers. Zij doen er langer over om zich over te geven aan wat ik

wil. Want als we met een scène beginnen, geef ik de spelers aanvankelijk heel weinig mee. Zodra de muziek klinkt, weet ik precies wie wat wanneer moet doen. Dan zat ik de scène stil om aanwijzingen te geven, maar dan weten de spelers nog niet waar ik naartoe werk. Dat wordt meestal pas later duidelijk.'

Werk je met taal?

'De voorstellingen zijn vooral beeldend en fysiek. Ze gaan richting dans. Je zou het beelddans kunnen noemen. Ik voeg daar kostuums en mijn eigen kenmerkende beeldtaal aan toe, met muziek en geluidsfragmenten. Dat totaalplaatje brengt dan een bepaalde ervaring over op het publiek, een gevoel.'

Wat wil je graag overbrengen?

'Een moment of een situatie. Hoe het eruit ziet, is ook belangrijk. Soms vind ik een locatie heel mooi en wil ik daarom daar een voorstelling maken. Het is altijd eye candy, mooi om te zien.'

Waarom vind je dat belangrijk?

'Geen idee! Maar dat heb ik altijd gehad. Ik hou ook van het verzamelen van mooie objecten. Verpakkingen bijvoorbeeld. Als ik blikken mooi vind, of een etiket, dan móet ik dat bewaren. Dat trekt me dan aan. Vooral in grote hoeveelheden. Die massa's, die overweldiging, dat vind ik heel mooi om te zien. Misschien vormen mijn voorstellingen wel een grote tentoonstelling van alles wat ik over een bepaald thema heb verzameld. Ook in de voorstellingen zelf spelen herhalingen een belangrijke rol. Af en toe doorbreek ik dat en zo kun je de focus van de toeschouwers ergens naartoe sturen. In het dagelijks leven doe ik dat ook. Ik zet de afwas zodanig in het afdruiptrekje dat het er mooi uitziet. Dat houdt me ook scherp. Want om het publiek in een voorstelling te trekken, moet alles kloppen. Ook al zijn mijn voorstellingen nog zo sprookjesachtig, onecht en absurdistisch. Als alles klopt, kan de toeschouwer zich eraan overgeven en dat maakt weer iets los bij die kijker. Stel, ik zet op het toneel mijn voet in een emmer water, de muziek gaat aan en ik zeg: ik sta midden in de oceaan. Dan zal er nooit iemand opstaan die zegt: nee hoor, je staat met je voet in een emmer water. Dat is de magie van het theater, daarin kun je je verliezen en ook vinden. Ik vind dat heel prettig.

Dus vanaf de entree zit je bij mij meteen in de voorstelling. Er hangt direct een spanning. Zodra de toeschouwers het openingsbeeld zien, weten ze meteen waar ze op moeten letten. Dus het publiek moet zich wel een beetje inspannen. Van de ene kant is het amusement, maar mijn onderwerpen zijn ook best zwaar. Ik maak de voorstelling omdat ik iets zelf heel mooi of interessant vind en dat wil delen met anderen en wil weten wat zij ervan vinden. Maar het is niet erg als iemand er iets heel anders in ziet, of er niets mee kan.'

Wil je dat er iets gebeurt bij de mensen die komen kijken?

'Dat hoeft helemaal niet. Het zijn kunstwerken. Mensen mogen best vragen wat ik er allemaal mee bedoel, maar eigenlijk vind ik dat zonde. Ga er eerst zelf maar mee aan de slag. Ik hoop wel altijd dat mensen mijn voorstellingen net zo mooi vinden als ik. Mensen die me goed kennen, herkennen mij soms ook in mijn werk en begrijpen me daardoor beter. Dat is leuk, maar niet mijn opzet.'

Met welk project ben je nu bezig?

'Momenteel werk ik samen met een sociëteit waarbij ook een toneelafdeling hoort. Daar zijn nog maar drie mensen lid van en die willen daar graag weer leven in blazen door een voorstelling te maken met jongeren. Daarvoor hebben ze mij dus gevraagd. Maar ik geloof daar helemaal niet in, dat je zo een club weer tot leven kunt wekken. Daarom heb ik een concept bedacht, waarin ik die mensen met hun probleem confronteer.

De voorstelling gaat om een dorp, een gehucht dat rondom een kaarsfabriek is ontstaan. De productie neemt af en de fabriek trekt jonge gastarbeiders aan. Die nemen langzamerhand de productie over, de ouderen raken in de marge. Het concept is dus: hoe nemen jongeren de plek van ouderen over, kun je wel vernieuwen of moet oud plaats maken voor jong? Ik vertaal bestaande situaties dus naar het theater.'

Welke toekomstplannen heb je?

'Dat weet ik nog niet. Mijn voorstellingen ontstaan door de wisselwerking tussen mij en de dingen die om me heen gebeuren. Dat ligt dus niet vast. Ik denk dat ik nog lang wil doorgaan op de weg die ik nu ben ingeslagen, maar misschien boeit het materiaal me over een tijdje niet meer en ga ik echt objecten maken. Dan werk ik niet meer met mensen en schuif ik verder op richting de kunst. Of ik ga toch de Toneelacademie doen. Maar voorlopig heb ik nog uitdagingen genoeg. Bijvoorbeeld in het werken met kinderen, want die vinden de dingen die ik van ze vraag vaak raar en vies. Daar hebben we dan discussies over en dan word ik op mijn plek gewezen.

De moeizame momenten in het repetitieproces vind ik ook heel leuk. In het begin is iedereen enthousiast en kunnen we heel snel stappen zetten omdat het concept al helemaal is uitgedacht en ik precies weet wat ik wil. Maar in het midden raken de spelers in paniek, dan weten ze niet meer waar ze zijn in het verhaal en ik soms ook niet. Maar als dan alles achter elkaar wordt gespeeld, zie ik meteen of het loopt, of het klopt. Voor de spelers valt dan alles ook op zijn plaats, dan zijn hun bewegingen en de plaatsen waarop ze staan ineens weer heel logisch.'

Wat valt je op als je op de afgelopen jaren terugkijkt?

'Dat bepaalde thema's bij alle voorstellingen terugkomen, dingen die in mijn leven spelen. Vorig jaar realiseerde ik me dat ik me eenzaam voelde op mijn route door het leven. Al mijn vrienden studeren door, mijn collega-docenten zijn ouder en zitten in een andere fase waarbij hun werk en privé-leven zijn gescheiden. Maar bij mij is mijn werk mijn leven. Ik hou het allemaal dicht bij mezelf. Het mooie is dat ik hiermee mijn geld verdien, zodat ik kan doen wat ik wil doen. Maar dat maakte me ook eenzaam. Die gevoelens zijn dus ook materiaal, op een onbewuste manier. Nu pas kom ik erachter dat mijn voorstellingen van afgelopen jaar gaan over bestaansrecht en eenzaamheid. Zo ben ik ook een tijdje veel met de dood bezig geweest. De dood zelf lijkt me niet zo erg, maar het sterven vind ik heel beangstigend. Die ongemakkelijkheid is fijn om te spelen, om dat zo op te zoeken. Het is een manier om ermee om te gaan en het te verwerken. Maar dat verloopt allemaal niet bewust, dat gaat vanzelf. Ik zou ook niet kunnen zeggen wat me dit jaar bezig houdt en wat ik daarvan ga gebruiken in mijn voorstellingen. Dat komt pas achteraf.'

Wil je jezelf of het leven beter leren kennen via je voorstellingen?

'Nou, misschien wel. Ik ben natuurlijk jong en ik ben begonnen met theater maken in een periode waarin ik mezelf ontdekte, in de puberteit. Dan ben je op zoek naar jezelf. Ik zocht mezelf in de kunst en het theater en na verloop van tijd is theater maken mijn identiteit geworden. Dat heeft zich dus samen gevormd. Daarom weet ik niet of ik nog hetzelfde blijf doen zodra er allemaal dingen bij mezelf gaan veranderen. Want mijn werk verandert dan ongetwijfeld mee. Het is allemaal verweven met mijn persoonlijkheid en mijn leven.'

Maar je voorstellingen zijn niet therapeutisch bedoeld?

'Nee, zeker niet! Dat is absoluut niet mijn doel. Ik maak geen voorstellingen over eenzaamheid omdat ik me eenzaam voel, zo werkt het niet. Een voorstelling verandert mijn persoonlijke gevoelens ook niet. Het is geen therapeutische sessie. Maar omdat mijn leven en werk in elkaar over lopen, merk ik wel

dat een onderwerp voor mij afgerond is als de voorstelling is afgelopen. Dan heb ik het echt verwerkt, dan ben ik klaar met dat thema. Dat geldt ook voor alle spullen die ik gebruik bij een voorstelling, die gebruik ik nooit een tweede keer.'

Hoe voel je je als een voorstelling af is?

'Opgelucht. Blij dat het eruit is, dat alles tot zijn recht is gekomen. Tijdens de voorstelling zit ik er altijd bij, ik doe vaak mijn eigen geluid en techniek. Als de voorstelling is afgelopen, blijft het laatste beeld altijd staan op het podium. Het publiek mag dan weglopen. En ik geniet dan nog even heel erg van dat beeld. En dan zet ik de knop om en is het klaar, afgesloten. Maar dat gaat over de voorstelling, niet over de situatie, het probleem of het gevoel in de werkelijkheid.

Na afloop sta ik tussen het publiek in de foyer. Dat is best een spannend moment. In een voorstelling zitten allerlei dingen van mezelf. Eigenlijk zie je mij, want ik verwerk mezelf in die beelden. Dus het is best eng als het publiek daar zijn mening over geeft of aangeeft dat ze het gezien hebben. Mooi en leuk, maar ook spannend. Als de voorstelling begint, ben ik daar trouwens helemaal niet mee bezig. Dan heb ik er juist reuze zin in.'

Heb je wel eens het gevoel dat je anders bent?

'Ja, dat ik anders denk en anders zie of hoor. Maar mensen zijn natuurlijk ook allemaal anders. En ik kan dat wel delen met anderen. Als iemand ervoor open staat, kan hij of zij er heel makkelijk bij. Alleen, ik gebruik mezelf als materiaal. Mijn eenzaamheid is nooit de hoofdlijn van de voorstelling. Het zit erin, maar het is niet mijn doel om dat zo te delen. Wat me boeit, is dat ik tijdens het werk kan worden verrast met allerlei dingen die bij mij of bij de spelers opkomen. In het theater kan ik dat helemaal sturen. Ik heb de leiding en bepaal precies waar de focus moet worden gelegd. Dat zit in mijn karakter en komt ook wel doordat ik in een gezin met vier kinderen ben opgegroeid. We zijn allemaal heel druk en actief, vol overgave storten we ons op projecten, we dagen elkaar uit en discussiëren. Dan moet je snel ontdekken hoe je als individu ervoor zorgt dat je aan de beurt komt, dat je wordt gezien en gehoord. Ik werk onder de naam OnVoorZien. Dat ontstond zeven jaar geleden. Ik begon toen met visuele acts, met een vriendin van mij. Ik bedacht de act en de kostuums, zij voerde ze

uit. Een festivalorganisatie wilde weten wie we waren en hoe we heetten. We hadden afgesproken dat mijn vriendin in de pauze een monoloog zou afsteken tegen de bezoekers in de toiletten. Heel kort en bondig, dus explosief en onvoorzien. Daarom noemde ik het explosietheater en onszelf OnVoorZien. Want je weet niet wat er gaat gebeuren. Ik ook niet. Ik ben ook onvoorzien. Zo stel ik me ook voor aan het begin van elke voorstelling. Ik zeg: welkom op deze locatie, ik ben Juup, ik ben onvoorzien, dit is OnVoorZien, welkom bij de voorstelling. En dan begint het. Ik hou dus van uitdagingen, van onvoorziene omstandigheden. Maar het spontane, onverwachte komt altijd wel binnen een lijn of vorm. Ik verzamel bijvoorbeeld op kleur of op jaartal. Binnen die structuur laat ik me verrassen, door hoe het licht op een speler valt of door wat een speler ineens doet. Ik waardeer die details, daar zoek ik ook naar. Als iemand een tekst voordraagt tijdens een repetitie let ik op kleinigheden, zoals een handgebaar. Gewoon, omdat het er mooi uitziet en omdat het voor mij iets betekent. Dan komt dat later in het stuk in een andere vorm weer terug. Zo bouw je spanning op. Dat zijn onvoorziene dingen die ik voorzie omdat ik de regisseur ben en de regie in handen heb. Dat is heel fijn.'

STILTE in je *OREN* geknoopt

In Minnesota bevindt zich volgens het Guinness Book of Records de stilste kamer ter wereld. Klinkt aantrekkelijk, vooral nu een continue stroom van lawaai geen uitzondering meer is in ons dagelijks leven. Stille is goed. Nee: stilte is noodzakelijk! Constante geluiden weerhouden ons ervan af en toe eens diep weg te zakken in de meest onproductieve staat mogelijk. Het houdt je aanwezig terwijl je soms liever de verbinding er even uitgooit. Als ik bijvoorbeeld uit eten ga loop ik direct tegen het feit aan dat er, hoogstwaarschijnlijk, ook andere mensen op hetzelfde moment hebben besloten uit eten te gaan. Er is niets zo vervelend als het niet kunnen verstaan van de ober wegens hypersonisch gekwetter door team Libelle aan het tafeltje achter me. Hun tonen bereiken dan vaak al voor het hoofdgerecht zo een hoogte dat vanaf dat moment alleen de hond van de restauranteigenaar het nog kan begrijpen. Voor je rust kan je de meeste restaurants dus wel vergeten.

Hoeveel herrie je aankan heeft veel te maken met gewenning. Ik kom van een rustig boerendorpje waar de mensen geschrokken bij het raam staan als er een ambulance voorbij rijdt. Als de kerkklok om zes uur gaat weten de kinderen buiten dat het tijd is om aan tafel te gaan. Gaat de klok ook drie uur eerder dan heeft waarschijnlijk een inwoner het tijdelijke voor het eeuwige verruild. Ik moet in ons stadsbuurtje wel heel goed mijn oortjes spitsen wil ik boven het trein- en autoverkeer een kerkklok horen. Dus zou een absolute, 100% stille kamer zoals die in Minnesota een ideale oplossing voor mij zijn. Gewoon even in sessies van drie kwartier per dag totale rust. Maar wat blijkt: zo een uitkomst is die kamer helemaal niet! Veel, zo niet alle proefpersonen die zich in die kamer hebben gewaagd kwamen er heel snel weer gillend uit. Er werd naar verluid ook gegild in de kamer zelf, in strijd tegen de tierende stilte, maar hun dappere klanken ontsnapten zonder enige moeite door de metersdikke muren om nimmer te worden weerkaatst. De ergste geluiden komen van bronnen waar je eerst geen oog voor had, maar als je ze eenmaal doorhebt krijg je ze niet meer uit je hoofd. Zo zijn daar het gezoem van de koelkast, het gepiep van de droger (zou -ie stuk zijn?) en natuurlijk het getik van de centrale verwarming. Kom ik tot de conclusie dat geen mens zonder stilte kan en ook zeker niet zonder geluid. Als de omgeving je teveel wordt kan je beter even op zoek gaan naar een plek van rust. Maar ontdoe je van enige illusies over verlangens naar een geluidloos bestaan. Want daar word je knettergek van.

Ward de Weerd komt voor in een drukbevolkt woongebied. Het is een nachtmens maar toont zich overdag redelijk begaan met zijn omgeving. Hij observeert het gedrag van zijn soortgenoten en denkt er vaak het zijne van. Je kunt hem regelmatig horen brullen op twitter.com/wartdew

VERGANKELIJKHEID

Schoonheid bestaat
als het vel past als een sieraad
en levenskracht de ruimte vult.

Verborgen einde al in het begin.

Pas als het leven getekend is in 't vlees
dat doorstraald is van wijsheid
blijkt schoonheid alleen van vorm veranderd.

Truus van Buren
kunstenares

BEZOEK *aan de*

EERSTE WERELDOORLOG

‘Dit jaar is het honderd jaar geleden dat de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) begon. Er zijn al boekenkasten vol geschreven over de verschrikkingen van deze eerste industriële oorlog (bijna tien miljoen doden), maar het blijft extra indrukwekkend wanneer je zoveel jaren later zelf op bezoek gaat naar de velden van weleer. Onder de militairen, zowel bij de Centralen als bij de Geallieerden, waren veel kunstenaars, filosofen en schrijvers. Met drie literaire vrienden ben ik om die reden enkele jaren geleden in mei op bezoek gegaan bij de frontlinie rond de Belgische stad Ieper. De begraafplaatsen, de Menenpoort en de geheel opnieuw gebouwde stad Ieper deden als vanzelf het volgende reisverhaal ontstaan.’ *Door Kees Huis in ‘t Veld*

Eerste dag

‘Onze reis naar Ieper gaat via Ingoogem alwaar de schrijver Stijn Streuvels een groot deel van zijn leven gewoond en gewerkt heeft en waar zijn huis - Het Lijsternest - omgebouwd is tot museum. De beheerder van dit aandoenlijke pand vertelt ons bij binnenkomst dat wij ‘de eerste gasten zijn van deze namiddag’. Navraag leert dat wij zeker niet de enigen zijn die op bezoek komen, jaarlijks vinden 10.000 mensen de weg naar Het Lijsternest. Een prettige woning, met vanuit de werkkamer van Streuvels een fantastisch uitzicht op het lichtglooiende landschap. Een inspirerende ruimte voor een schrijver. Onze overnachtingen zullen in het vlak achter het front liggende Poperinge zijn. Het Talbot House is een hotel dat tijdens de oorlog gekocht is door twee Engelse dominees die een plek zochten waar soldaten konden bijkomen van de verschrikkingen van de oorlog. Het pand is bijna geheel in de originele staat bewaard gebleven en herbergt buiten ons alleen oude Engelse gasten, die moeizaam elke dag de tamelijk steile trappen moeten beklimmen en afdalen. Zij ogen als de kinderen en soms kleinkinderen van de frontsoldaten. Ieper en omgeving blijkt later een bedevaartplaats te zijn voor Engelsen, en niet alleen voor oude mannen en vrouwen. Het Talbot House is geheel in Engelse handen en we worden ook op een Engelse wijze welkom geheten met thee met melk in grote koppen. Onze gastvrouw legt ons op een schoolmeesterachtige toon uit wat onze rechten, maar vooral onze plichten zijn. Zo mogen we, in verband met werkzaamheden, beslist niet door de tuin naar het guesthouse, maar moeten we via een route buitenom onze slaapplek bereiken.

In een plaatselijk restaurant leest Geart gedichten voor van onder andere Siegfried Sassoon, die ons in de stemming brengen voor een bezoek aan de Menenpoort te Ieper diezelfde avond. Na een treinreis van zeven minuten haasten wij ons naar de bewuste poort en treffen daar een grote menigte aan. Vandaag is het blijkbaar een bijzondere bijeenkomst want er zijn deze keer wel vijf mannen die de Last Post blazen. Dat gebeurt al sinds 1927, elke avond! In perfect Engels worden

de bevelen gegeven, door verschillende groepen worden daarna kransen gelegd waarin de klaprozen (poppy's) de hoofdrol spelen. Het verkeer ligt stil, de mensen zijn stil en als de plechtigheid voorbij is, wordt er geapplaudiseerd. Daarna herneemt het gewone leven zijn gang en dendert het verkeer onder de protserige poort door. Aan alle kanten van de poort zijn in totaal 1100 panelen bevestigd met daarop 55.000 namen van omgekomen en niet meer teruggevonden Britse soldaten. Wij maken ter afsluiting een wandeling over de stadswallen naar een klein kerkhof waar Engelse soldaten begraven liggen.

Ieper is een indrukwekkende stad, na de complete verwoesting volledig herbouwd in de stijl van de 13e en 14e eeuw. Vooral de Lakenhal is imposant, maar of ik die mooi vind... En dat geldt eigenlijk voor heel Ieper, het is alsof de stad te groots is voor de Ieperenaren, men heeft de restauratie te letterlijk uitgevoerd. Later lees ik dat Churchill het plan heeft gehad het volledig verwoeste Ieper op te kopen en zo als Engels monument voor het nageslacht te bewaren. Zoiets als Oradour sur Glane na WO II in Frankrijk.

Het Talbot House blijkt het perfecte onderkomen voor een reis naar de Eerste Wereldoorlog; het is er proper, maar sober, het ontbijt kan er niet genuttigd worden.

In de naastgelegen bakkerij staan enkele tafeltjes waar de gasten uit het Talbot House verse broodjes en koffie kunnen kopen. Een sympathieke Vlaamse zorgt voor de bediening.

Tweede dag

Vandaag staat in het teken van een tocht langs de frontlinie, daarvoor rijden wij eerst naar Bethune. Van daaruit trekken we naar het noorden, richting Ieper. Het wemelt onderweg van de begraafplaatsen, ze vallen in dit landschap op door de ligging en de opeenhoping van vaak witte kruizen. De meeste begraafplaatsen zijn perfect onderhouden. In Cuinchy leest Geart stukken voor uit een boek van Robert Graves die in dit gebied gevochten heeft. Verderop, bij Neuve Chapelle, treffen we een begraafplaats van Portugezen aan, navraag leert dat Engeland Portugal gedwongen heeft mee te vechten in deze zinloze oorlog. Ieder land of volk heeft zijn eigen gedenkte-

ken: India, Australië, Ierland. In 1998 (80 jaar later!) zijn nog veel nieuwe monumenten opgericht; de Ierse begraafplaats heeft bijvoorbeeld een typisch Ierse toren met daar omheen enkele zuilen met teksten, de individuele kruizen zijn hier weggelaten. Iedere begraafplaats heeft een nis waarin een visitorsboek en een overzicht van de begraven soldaten liggen. Wiebe schrijft in bijna ieder boek zijn tekst voor de wereld, een manier om zijn verbijstering een naam te geven. Want verbijsterd zijn we, over zoveel stupiditeit, over zoveel zinloos bloedvergieten, over zoveel verdriet. En dan te bedenken dat zoveel jonge mannen vrijwillig en zingend ten strijde zijn getrokken, uit Engeland vijf miljoen, uit Frankrijk zelfs acht miljoen en ook bij de Duitsers vele miljoenen. Vele dorpen hebben in één aanval hun mannelijke bevolking verloren. En het waren geen avonturiers die zich vrijwillig aanmeldde; kunstenaars, filosofen, schrijvers, zelfs dichters deden mee en waarom...? Bij het zien van de vele graven, bij het lezen over gasaanvallen, de duizenden die soms per uur stierven, bij het horen van de willekeur waarmee de officieren beschikten over hun manschappen (kanonnenvlees is hier nog een te vriendelijke uitdrukking), dit alles doet je alleen maar verzuchten: wat een waanzin! Het is onbegrijpelijk en voor iets wat onbegrijpelijk is zijn geen woorden. Onderweg, bij een van de vele monumenten, drinken wij wat in Café de la Paix; de oorlog brengt veel geld in het laatje.

Derde dag

De laatste dag van onze tocht naar de Eerste Wereldoorlog staat vooral in het teken van een bezoek aan het in de lakenhal van Ieper ondergebrachte museum 'In Flanders Fields'. De waanzin van waarschijnlijk iedere oorlog is geculmineerd in dit interactieve museum. Bij binnenkomst krijg je een streepjescode mee van iemand die ten tijde van de Eerste Wereldoorlog meegevochten heeft of op een andere manier daarbij betrokken was. Zijn of haar levensloop is via enkele televisieschermen te volgen, telkens na het inbrengen van de streepjescode. Het museum is vol lawaai en dat wordt niet geproduceerd door de in grote aantallen rondlopende Engelse tieners die op excursie zijn (waarschijnlijk is in het programma van iedere middelbare school in Engeland een bezoek aan Ieper opgenomen). De oorlog is bijna 'live' aanwezig; geschreeuw van gewonde soldaten, geweervuur, in brand geschoten steden, kortom de hel.

Halverwege de rondgang door het museum staat een waarschuwingsbordje: 'U hoeft de volgende ruimte niet te betreden, want wat u hier gaat zien en horen is vreselijk. De derde slag bij Ieper (beter bekend als de slag bij Passendale) hebben wij nagebootst'. Toch gaat bijna iedereen de bedoelde ruimte binnen, ook de wat giechelende Engelse kinderen. Met behulp van videoschermen, angstschreeuwen van stervende soldaten en rook die door de ruimte trekt is de slag bij Passendale zo getrouw weergegeven dat letterlijk iedereen stilvalt. De ontzetting die na afloop van de 'voorstelling' te lezen valt op de gezichten van de scholieren uit Engeland zegt nog meer dan

de uitspraak die op een van de muren te lezen is: "I died in Hell, they called it Passendale".

Aan het eind van de tentoonstelling staat een televisietoestel met daarop in eerste instantie de opmerking van alle leiders van de toenmalige wereld: This was the war to end all wars. Daarna rolt over het scherm een opsomming van alle conflicten die na 1918 op de wereld zijn geweest. Ik heb het eind daarvan maar niet afgewacht.

Vanaf Ieper rijden wij richting de kust, ons doel is Diksmuide met zijn loopgraven en daarna een bezoek aan de grote Duitse begraafplaats bij Vladslö.

Net voorbij Langemark leest Geart voor uit Remarque's Im Westen nichts neues. Het indrukwekkende verhaal vertelt de ervaringen van een jonge soldaat die de verschrikkingen van een gasaanval niet kan verwerken en uiteindelijk in huilen uitbarst aan de borst van een oudere militair. Bij Steenstraat staat het monument ter herinnering aan de eerste gasaanval ooit in een oorlog gebruikt.

Bij Diksmuide treffen we, behalve de protserige IJzertoren, een honderden meters lange gerestaureerde loopgraaf aan. Aan de overkant van de IJzer moet de vijand (Duitsers) gelegen hebben. Het leven in een loopgraaf, met heel veel regen, moet mensonterend zijn geweest, is je conclusie als je gebukt door de smalle gangen loopt.

Het Duitse kerkhof bij Vladslö is moeilijker te vinden dan al die andere begraafplaatsen die we de afgelopen dagen bezocht hebben, daar struikelde je bijna over. De enorme begraafplaats ligt wat weggedoken, de stenen met daarop de namen van misschien wel 20.000 jonge Duitsers zijn hier neergelegd in tegenstelling tot de rechtopstaande kruizen van al die andere begraafplaatsen. Hier staan, zoals het op een kerkhof hoort, grote beuken en eiken die de grafstenen beschaduwden en de rust van een begraafplaats benadrukken. Om het gehele complex staat een hoge heg; de vijand mocht wel een begraafplaats hebben, maar die moest vooral niet opvallen. Vanaf de toegangspoort kijken we uit op al die grafstenen en zien in de verte het monument dat gemaakt is door Käthe Kollwitz. Haar 'Treurende ouders' is bij nadering zo indrukwekkend, vooral de vader is zo in- en in-bedroefd, dat wij even geen woord meer kunnen zeggen. Gelukkig is men zo wijs geweest om de grafsteen met onder andere de naam van zoon Peter Kollwitz vlakbij het monument neer te leggen.

Op 4 mei herdenken we vooral de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog, bij de Eerste waren we immers neutraal. Laten we dit jaar echter ook eens stil blijven staan bij al die jonge jongens en mannen die een eeuw geleden ver van huis in een zinloze oorlog terecht zijn gekomen en op het slagveld zijn gebleven.

Uit het leven van

DE TERECHTE KRONKEL

‘Wat dóé je eigenlijk de hele dag in je winkel, als er toch bijna niemand komt?’ is een vraag die ik vaak hoor. Mag ik daar nu eens, in ‘TREF’, antwoord op geven?

Ik kom binnen. Ik zet kratten met goedkope boeken (2 euro per stuk, 3 voor 5 euro) buiten. Ik doe de lampjes aan die de lichtgevende letters ‘O P E N’ vormen. Ik zet de computer aan om op verschillende sites tegelijk te kunnen schaken. Ik zet een cd aan en maak thee. Ik kijk naar de mensen. Dat laatste vooral: ik kijk naar de mensen, de Voorbijlopers, de Buitenblijvers, de Binnenkomers en de Kopers.

Voorbijlopers vormen de grootste groep. Zij kijken niet op of om. Ze zien de uitstalling buiten niet en hebben geen enkele belangstelling voor de etalage. Ze zijn met zichzelf bezig en merken niet wat in hun omgeving gebeurt. Ze zijn onderweg en laten zich niet afleiden. Misschien kunnen ze niet lezen. Misschien worden ze volkomen in beslag genomen door dagelijkse zorgen. Misschien lezen ze zoveel nota's, notulen, conceptbeleidsplannen, rapporten, begrotingen en jaarverslagen dat ze niet weten dat lezen ook fijn en leuk kan zijn. Misschien is er iets anders aan de hand, zoals bij mijn vaste voorbijgangster ‘scheld-omaatje’.

Minstens twee maal per week loopt zij langs. Zij is oud, zij loopt krom, zij heeft altijd een mutsje op, ze loopt stevig door en zij scheldt. Zij scheldt voortdurend en en zij scheldt luidkeels. ‘Schobbejak’, roept ze, ‘Vuile viezerik met je stomme kop! Sloerie!’ Wie haar niet kent kijkt op en dan roept ze: ‘Ja, jij, met je lelijke tronie! Ouwe viespeuk! Schooier!’ Wie haar wel kent schenkt geen aandacht aan haar. Ze vloekt nooit. Als zij er niet was zou ik het woord ‘schobbejak’ vergeten zijn. Een enkele maal loopt ze zwijgend langs. ‘Er zou toch niet iets met haar aan de hand zijn?’, denk ik dan.

Buitenblijvers schenken op z'n minst enige aandacht aan de boeken buiten, aan de etalage of aan mij; en lopen daarna door. Vaak hebben buitenblijvers aan een paar seconden voldoende om te besluiten dat ze niet naar binnen gaan. Soms bekijken ze minutenlang het aanbod, nemen uit de buitenbakken enkele boeken ter hand en houden ze apart, om ze uiteindelijk weer terug te zetten en verder te lopen. Soms glimlachen ze naar me, of zwaaien ze. Een doodenkele keer pakt iemand een boek en loopt er mee weg.

Mijn favoriete buitenblijvers zijn kleine kinderen en mijn burens.

Kinderen kijken intensiever dan volwassenen. Ze persen hun neus en hun handpalmen tegen het winkelraam en nemen vol overgave en enthousiasme de getoonde poppetjes, autootjes of buttons in zich op.

Veel ouders gunnen hun kinderen die tijd; anderen sleuren hun kinderen snel mee...

Mijn burens zie ik zeker tweemaal per dag: dan maken ze samen een ommetje of doen ze samen boodschappen. Ik zie de één nooit zonder de ander. Beiden zijn heel oud en heel vriendelijk. De vrouw heeft een gezicht dat mij doet denken aan de ‘goede fee’ uit sprookjes van lang geleden.

Het kan niet anders: als één van beiden komt te overlijden, volgt de ander snel.

Zij laten nooit na naar mij te glimlachen en te zwaaien. Met binnenkomers ben ik altijd blij. Vaak geven ze complimenten: ‘Wát een leuke winkel, meneer, en wát een goeie boeken!’ Ik zie er zo al een heleboel die ook bij mij in de kast staan.

Nou, ‘t is dat ik nu even geen tijd heb, maar ik kom snel terug hoor!’ Je weet dan bijna zeker: die zie je niet meer terug.

Soms hebben ze (bijna) onmogelijke vragen: ‘Meneer, ik zoek al jaren een boek dat ik in mijn jeugd heb gelezen. Het is groen en het gaat over een jongen met een hond. De titel en de schrijver weet ik niet meer. Maar hèbt u dat toevallig?’

De drie door binnenkomers meest gestelde vragen zijn: ‘Koopt u ook boeken in?’, ‘Wat gééft u voor boeken?’ en ‘Ik ben aan het opruimen. Mag ik hier gratis boeken komen brengen?’

Voor mij is het altijd een genoegen op deze vragen uitgebreid in te gaan.

Niet iedereen kan ik helpen, maar de man die mij vroeg: ‘Hebt u een goed boek voor een kind dat niet van lezen houdt?’ werd koper en ging tenminste tevreden de deur uit.

Van kopers word ik ook altijd blij - u begrijpt dat. Mensen die boeken kopen zijn vrijwel altijd sympathieke mensen, valt mij op. Kopers zorgen er voor dat ik weer iets meer ruimte op een plank krijg - ruimte die ik overigens direct weer vul met nieuwe aankopen, want ik ben nu eenmaal verslaafd aan het inkopen van boeken; en een werkende therapie daartegen bestaat nog niet.

Kopers komen vaak met verhalen: over andere goede boeken die ze hebben gelezen, maar ook over zorgen over hun kinderen of over hun moeder; over boosheid over als onrecht ervaren ontslag, over nare echtscheiding of over verliefdheid, over werk of over hun inspanning werk te zoeken. Vorige week citeerde een koper voor mij uit z'n hoofd een sonnet dat hij twintig jaar geleden had geschreven voor een toen zeventienjarig meisje. Een uur later vertelde een man mij dat hij op een Luxemburgse bank zwart geld had staan. Hij vroeg mij advies: ‘Wat moet ik nu doen - nu het bankgeheim wordt opgeheven?’

Saaï, zo'n tweedehands boekwinkeltje? Nee (bijna) nooit! Komt u eens langs. Of beter: komt u eens binnen!

Frans de Jong is de uitbater en eigenaar van antiquariaatje ‘De Terechte Kronkel’, het kleinste tweedehands boekwinkeltje ter wereld, gevestigd aan de Ceintuurbaan nr. 384 in Amsterdam.

Voor meer informatie: deterechtekronkel.nl

Of kijk op facebook: facebook.com/deterechtekronkel

en: facebook.com/TweedehandsBoekenEnTijdschriften

396337

GE *GUND*

In de vorige column was ze nog verliefd
Nu is het over
Ze is klaar met die man
Waarom?
Hij wilde naar bed met haar
SEKS wilde hij
Totale verontwaardiging bij haar
Op zijn leeftijd
SEKS no way

De medebewoners genieten
Het is uit
Zij die zich wentelde in de liefde
Zij is weer alleen
Zij die zich aanstelde als een puber
Zij die zich gedroeg als overwinnaar
Zij had de buit- lees man- binnen
Stiekem geniet iedereen nu

Natuurlijk gunde iedereen haar het geluk
Bovenstaande is sociaal wenselijk
Iedereen gunt haar het ongeluk
Had ze maar niet...
Bezint eer ge begint...
Op haar leeftijd...
Gek oud wijf...

Ongelooflijk
Vrouwen zijn echt erg
Zestien of zevenentachtig
Boeiend is het wel

Op naar de volgende aflevering in de soap
Morgen komt er een nieuwe bewoner
Een MAN
Een ALLEENSTAANDE man
Te midden van heel veel vrouwen

U snapt het al...
Het wordt vervolgd!

Jenny Kamps heeft na jaren met jongeren te hebben gewerkt een ander werkkterrein gevonden: ouderen in een verzorgingstehuis. Haar verhalen gaan nu dan ook over deze leeftijdsgroep. Maar, zoals Jenny zelf zegt: 'Ouderen zijn net jongeren, maar dan met een verschrompeld huidje'.

POËZIE & OUTSIDER ART

Dichteres Erna Ammeraal is geboren in Wormer op 15 mei 1957. Zij schreef haar hele leven al gedichten maar een paar jaar geleden werd zij verliefd op het sonnet. Deze dichtvorm bracht haar op een hoger plan dan waar zij tot nu toe mee bezig was. Dat resulteerde onder andere in het durven podiumdichten maar ook in het uitbrengen van een bundel in eigen beheer: 'Sonnet geschreven'. Deze bundel staat vol prachtige sonnetten.

Kortgeleden schreef Erna ook een sonnet die gewijd is aan de Outsider Art. Op een van haar reizen bracht ze een bezoek aan de Art Brut Galerie in Budapest. Deze lag in een verre buitenwijk en was gevestigd in een psychiatrische Inrichting. Ze werd bevangen door de sfeer die er heerste en die zich onderscheidde van het toeristengebied. Eenmaal thuis gekomen kon ze alle beelden voor zichzelf op een rij zetten en vertalen in een mooi sonnet...

Bert Schoonhoven,
galeriehouder van amsterdam-outsider-art.nl

De bundel 'Sonnet geschreven' is te bestellen bij eammeraal@gmail.com

Budapest wijk VIII

De geur van vochtig ijzer
In de dampige straten
Rijen mensen in stilte
Voedselbank als armoede wijzer

Stenen en houten muren
Verbergen hele wijken
Hier wonen niet de rijken
Maar woonkazernes huren

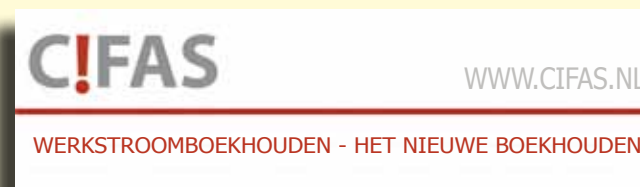
Art Brut in een internaat
De gezichten naar binnen gekeerd
Mensen herkennen op straat

Binnen een warm bad van kleuren
Textiel en overal Kunst
Een gevoel van hier gaat het gebeuren

Erna Ammeraal 2014

TREF Magazine wordt
gesponsord door:

**Ook MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD
adverteren, sponsoren of doneren?**

TREF
MAGAZINE *over*
mensen van om de hoek

*Want iedereen
hoort erbij!*

Je ziet het vaak niet, maar de meeste mensen zijn op hun eigen bescheiden manier bezig met de 4 P's: Participatiemaatschappij, People, Planet, Profit. TREF vormt voor hen een vooruitstrevend, 'hokjesloos' en daarom uniek podium. Daarom is TREF voor bedrijven en instellingen bij uitstek geschikt om op een unieke manier invulling te geven aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

Met een advertentie, donatie of sponsorschap in de glossy papieren versie van TREF Magazine en/of op de website draag je een steentje bij aan een betrokken, bewuste, duurzame samenleving. Al vanaf 150 euro per jaar inclusief abonnement zijn er mogelijkheden. Neem contact met ons op, ook voor uw eigen bedrijfsglossy!

Mathilde van Hulzen (024-300 2133)
Marijke Mosterman (038-465 3244)
info@TREFmagazine.nl

Bert op bezoek bij de **BEESTENBOEL** van

Yvette Compeer

‘Yvette Compeer woonde jarenlang met haar vriend Edwin in Schoonhoven en nu wonen ze in de mooie buurtschap Ankum bij Dalfsen. Middenin de natuur in een bosrijke omgeving. Yvette is ongeveer vier jaar werkzaam als secretaresse bij een advocatenbureau waar ze het geweldig naar haar zin heeft. Op zaterdag werkt ze als vrijwilligster bij het dierenasiel.

Over dieren gesproken: ze heeft er verschillende bij haar wonen. De tien jaar oude poes Lunatic, die een eigen huisje buiten heeft en daar vaak te vinden is. De vier jaar oude hond Daisy en de tien jaar oude baardagaam, dat is een soort hagedis. Yvette is ooit begonnen met een goudvis in een kom. Nu heeft ze twee aquariums: een gewone en een tropische. Toen ze Edwin leerde kennen wilde hij een soort hagedis hebben. En zo kwam de toen nog jonge baardagaam Fritsie bij hen wonen. Edwin had beloofd om daarvoor te zorgen. Uiteindelijk is dat de taak geworden van Yvette. Ze moest er wel aan wennen om Fritsie levend eten te geven, zoals wormen, krekels en sprinkhanen. Daarnaast eet Fritsie ook nog groente en fruit met vitaminepoeder vermengd. Hij woont vanwege de warmte die hij nodig heeft onder een uv-lamp. Als Fritsie een keertje kwaad wordt, gaat zijn baard uitstaan en die wordt dan zwart. Maar dat gebeurt niet vaak. Hij is gek op een knuffel. Dit jaar wordt Fritsie elf jaar. Een hagedis is niet voor iedereen een leuk huisdier, want die heeft een goede verzorging nodig. Maar bij Yvette en Edwin heeft hij het prima, net zoals de andere dieren. En onderling tussen de dieren gaat het ook goed. Voorlopig komen er bij Yvette en Edwin geen nieuwe dieren bij want ze hebben een druk leven.

Volgende keer ga ik op bezoek bij Danielle Nooter die iets geweldig heeft meegemaakt met... maar dat lees je de volgende keer.’

Bert Vaatstra is gek met mensen en met dieren. Na veertig jaar bij een boekwinkel op het station te hebben gewerkt, zet hij zich nu vrijwillig in bij het Dierenasiel. Ondertussen verzorgt hij met liefde z'n zes katten thuis, waarvan er eentje maar drie pootjes heeft.

Bert weet hoe diep en sterk de band tussen mens en dier kan zijn. Dus: als het over dieren en mensen gaat, vooral die van om de hoek, moet je Bert hebben. In TREF belicht hij elke maand iemands BEESTENBOEL.

De **MAN** en zijn *WIJK*

Ze verdwijnen langzaam maar zeker: die sfeervolle, oude volkswijken waar Johnny Jordaan uit de voordeur galmt in een poging om de Zangeres zonder Naam bij de burelen te overstemmen. Waar lief en leed op straat wordt gedeeld. De ons-kent-ons-wijken zoals de Amsterdamse Jordaan, het Rotterdamse Katendrecht, de Wolfskuil in Nijmegen en het Arnhemse Klarendal. In Zwolle is het de Kamperpoort waar de oude volkswijkensfeer ten koste gaat van import en nieuwbouw. Kamperpoorter bij uitstek Jacob Donze houdt het verleden in stand in zijn Buurtmuseum Kamperpoort. Hij ziet de veranderingen met lede ogen aan. 'Als vroeger om tien uur de gordijnen nog dicht waren bij een oudere bewoner, belde je aan om te vragen of er wat aan de hand was. Tegenwoordig valt die verbondenheid als los zand uit elkaar. Laatst lag hier iemand een maand dood in huis.'

Marijke Mosterman

Als je het verhaal van Jacob Donze (66) wilt vertellen, moet je het verhaal van de Zwolse wijk Kamperpoort erbij vertellen. Want die twee zijn onafscheidelijk met elkaar verbonden. 'Je krijgt mij deze wijk niet uit, alleen met de tenen omhoog', zegt Jacob. 'En ik heb tegen m'n vrouw gezegd dat ze me na m'n crematie maar gewoon moet laten waaien zodra ze de wijk weer binnenkomt. Zodat ik hier ook mijn laatste rustplaats vindt. Dan lig ik in mijn eigen buurtje.' De Kamperpoort is van oorsprong een volksbuurt die net buiten de oude Stadsgracht van Zwolle ligt. De wijk heeft momenteel 1175 inwoners. Vroeger woonden er veel werklieden en sjouwers. Later kwam je er veel huishoudens met een laag inkomen tegen. In de vorige eeuw waren er fabrieken gevestigd, zoals Helders Brood-Biscuit en Vermicelli fabriek, de Zeilfabriek van Vocaleum, ook wel Vogel van Calcar genoemd en Abro en Azon dat later de zeepfabriek De Fenix is geworden. Er was een Industrie en Huishoudschool, een Onze Lieve Vrouwe pension en in 1931 werd de nieuwe veemarkt geopend, die veel bedrijvigheid aantrok. Door herstructurering van snel- en waterwegen raakte de wijk in de tweede helft van de 20ste eeuw steeds geïsoleerder. Langzamerhand verdwenen fabrieken en ook de middenstand hield het voor gezien. In 1997 werden vanuit het Grotestedenbeleid extra middelen beschikbaar gesteld om problemen in de wijk aan te pakken. Inmiddels is voor veel oude gedeelten in de Kamperpoort nieuwbouw in de plaats gekomen. De poort waarnaar de wijk vernoemd is, bestaat al vele eeuwen niet meer. Buiten deze poort begon de in het verre verleden enige weg naar Kampen. In de 16e eeuw werd deze weg de Zandweg naar Kampen genoemd en later kreeg hij de naam Hoogstraat omdat hij op een verhoogd zandbed lag. De Hoogstraat heeft altijd het centrum van de wijk gevormd. Op nummer 88 is sinds tien jaar het Buurtmuseum Kamperpoort gevestigd. Daar zwaait Jacob Donze de scepter. Dankzij hem zijn vele authentiek Kamperpoorter voorwerpen verzameld, bewaard gebleven, tentoongesteld en gearhiveerd.

Terug naar het verleden

Als je het Buurtmuseum Kamperpoort binnengaat, stap je in het verleden. In het kleine, oude pandje uit 1840 kijken honderden Kamperpoorters vanuit hun fotolijsten op het gepeupel neer. Een buste van oud-directeur Petrus van Loo van de vooroorlogse Vocaleumfabriek staat voor een prachtige, door de beroemde Zwolse kunstenaar Teun van Veen gemaakte prent van de Kamperpoort naar de binnenstad, met centraal de

Peperbus. Er zijn zeepjes te zien van de zeepfabriek, en pijpen van de tabakswinkels die allang niet meer bestaan. Maar niet alleen de objecten ademen het verleden uit. De gehele sfeer brengt je terug in tijden van weleer. Dat komt vooral door de gemoedelijke gastvrijheid van Jacob, de oprichter en enige medewerker van het museum, die koffie serveert voor alle bezoekers en ze aan de oude tafel in het midden van de kleine, overvolle ruimte nodigt. Op de bovenverdieping staan nog veel meer spullen. En nog steeds komen er nieuwe oude dingen bij. Sinds zijn geboorte in 1948 woont Jacob in de Kamperpoort. 'Toen ik vijf jaar was, ben ik een blauwe maandag naar Soesterberg verhuisd, omdat mijn vader daar als militair gelegerd was. Maar dat heeft nog geen maand geduurd. Mijn moeder kon er niet aarden. Ze verhuisde met mij terug naar de Kamperpoort en mijn vader bleef in Soesterberg. Ik heb hem vele jaren nooit weer gezien. Mijn moeder en ik gingen bij mijn oma wonen. Opoe had twintig kinderen en destijds woonden er nog zo'n veertien bij haar. Het was een dolle boel met al die ooms en tantes. Muziek maken, spelletjes doen, heel gezellig altijd. Je komt er pas achter dat je een vader gemist hebt als je zelf trouwt en een kind krijgt. Je hebt geen voorbeeld gehad. Maar het is toch goed gekomen hoor!'

Aan het werk

Jacob begon zijn loopbaan toen hij dertien was. 'Toen ben ik van school gejoekeld. Ik ging aan het werk bij een zand- en grindbedrijf, als kantoorbediende. Bonnen invullen, het laden en lossen in de gaten houden, zorgen dat de bestellingen goed de deur uitgingen, telefoon opnemen en zo. Ik werkte zes dagen in de week van 's morgens zes tot 's avonds zes. In het begin verdiende ik twee gulden vijftig in de week en twee jaar later was dat zeven gulden vijftig. Destijds werd er nog gewerkt met rentekaarten. Daar werden door de baas iedere week zegeltjes opgeplakt. Na vijftig jaar zou je dan recht hebben op een ouderdomsrente van twee gulden tweeënzeventig per week. Ik heb boven nog wel zo'n rentekaart liggen.' Na twee jaar werd Jacob leerling bakloper. 'Een bakloper helpt bij het schepen lossen. Ik weet nog dat ik in de ijzige kou op mijn brommertje naar een betonfabriek in Grafhorst bij Kampen moest om m'n eerste scheepje te lossen. Dat werk heb ik niet lang volgehouden. Daarna heb ik in de losse ploeg gezeten om ijzer en hout uit schepen te lossen. Ook ben ik nog vloerenlegger geweest.' Uiteindelijk kwam Jacob bij z'n oom in dienst, die een sloopbedrijf had. 'Dat is prachtig werk,

JACOB

maar wel een vak apart. In de jaren zestig ging zoveel tegen de vlakke. Mooi werk, maar ook wel eens zonde natuurlijk, dan dacht ik: waarom moet dat nou weg? Ook de halve Kamperpoort moest het ontgelden.'

Vrijheid blijheid

Ondertussen genoot Jacob volop van de Flowerpower tijd. 'Het was vrijheid, blijheid. Als opbouwer van de band Blues Dimension, die in 1967 werd opgericht, heb ik van alles meegeemaakt. Ik heb destijds alles gezien, de boven- en de onderkant. Het was een mooie tijd. Ik zeg wel eens: ik heb in de gutte gelopen, maar er ook overheen. Het was een unieke en zeer professionele band met mensen van het conservatorium. Het was in de tijd van Cuby and the Blizzards waar dan ook een aantal van de leden van Blues Dimensions naar overstapte. De band was z'n tijd ver vooruit, met jazzy soul muziek. Op Youtube is nog wel muziek van hen te vinden. Ik luister er elke dag nog naar in het Museum. Het waren mooie tijden en mooie feesten in alle uithoeken van het land. We stonden in bladen en kwamen op televisie. Ik zelf niet, ik bouwde alleen op en brak af, maar de band stond goed bekend. Totdat het stopte door onderlinge meningsverschillen. Ik heb wel eens heimwee naar die hippietijd waarin alles kon. Als je een bloem op had, was het goed. Maar waar ik ook was of hoe ver ik ook wegging, altijd kwam ik weer terug op mijn thuisbasis, de Kamperpoort.'

Nieuwbouw en import

Jacob houdt van 'zijn' Kamperpoort. 'We hadden hier alles. Vijf bakkers, zes slaggers, drie groenteboeren, een lederzaak, een meubelzaak, drie of vier kappers en cafés waren er genoeg. Alleen voor een nieuwe broek ging je de brug over naar de stad. Verder hoefden wij de buurt niet uit. Het was een bedrijvigheid van jewelste, alles wat richting het noorden moest, ging via de Hoogstraat. Totdat in 1964 het Zwolle IJsselkanaal tussen het Zwartewater en de IJssel geopend werd. Dat was de doodsteek voor de Hoogstraat. Toen gingen ze niet meer over de Kamperpoortenbrug, maar over de Keersluisbrug.' Winkel na winkel verdween. 'Nu hebben we niks meer. Met de herstructurering werd beloofd dat er weer kleine bedrijfjes zouden komen, maar dat is niet gebeurd. En inmiddels zijn er ook veel autochtone Kamperpoorters weggetrokken. Je ziet de verbondenheid als los zand uit elkaar vallen. De jeugd is heel anders tegenwoordig. Als in onze tijd de gordijnen bij oudere mensen om tien uur nog niet open waren, belden we aan om te vragen of er iets aan de hand was. Nu niet meer. Laatst heeft hier nog iemand een maand dood in huis gelegen. Er is nauwelijks sociale controle meer, behalve dan bij nog wat kleine groepjes oude Kamperpoorters. Verder is er gewoon teveel import. En er wordt veel gesloopt en nieuw gebouwd. Het enige voordeel daarvan is dat er in die bouwputten veel oude dingen naar boven komen. Ik ga graag met de stadsarcheoloog kijken wat er allemaal in de grond te vinden is.'

Eigen sfeer

'Ik vergelijk onze Kamperpoort altijd een beetje met de vroegere Jordaan', legt Jacob uit. 'We worden op dezelfde manier gestraft. Vroeger woonden er arbeiders in de Jordaan en nu yuppies. En in de Kamperpoort gaan we dezelfde kant op. Eerst had je er veel losse arbeiders. Die kregen niet elke week een loonzakje, nee, ze gingen vrijdag naar het café en daar werden ze door de baas uitbetaald. En als je dan met een man of vier, vijf bij elkaar zat... Ik heb wel menig scheldwoord de deur uit horen komen als pa weer een kwart van z'n loon had verdrongen en moeders thuis met zes, zeven kinderen moest zorgen dat het huishouden liep. Onderling gebeurde er van alles, maar naar buiten toe waren we één. Als er iemand

in de stad klappen kreeg, dan gingen de wijkbewoners verhaal halen. We hebben wat vechtpartijen gehad, maar het kwam altijd weer goed. Totdat er in de jaren tachtig een wethouder kwam die vond dat de reizigers in de wijken moesten integreren. Toen hebben we wel eens de politie met kogelvrije vesten door de straten gehad. Ach ja. We hebben wat meegemaakt. Vroeger bleef de Kamperpoorter hier z'n hele leven wonen. Maar op een gegeven moment werd de werkloosheid te groot en trok men weg om elders werk te zoeken. Later werd de verloedering aangepakt, kregen de jongeren een opleiding en daarna een baantje, waardoor ze wegtrokken omdat ze teveel verdienden. De oude wijk vergrijsst, terwijl er in de nieuwbouw steeds meer import komt, die totaal geen weet heeft van de oude sfeer en de oude gewoontes.'

Koud en kil

Van moederskant komt alle familie van Jacob uit de Kamperpoort. 'Mijn oma heeft twintig kinderen gekregen waarvan er uiteindelijk twaalf overbleven. Ze heeft veel meegemaakt, ooit verloor ze twee kinderen in twee weken aan de blauwe mazelen. Op dit moment zijn er van al mijn ooms en tantes nog twee in leven. De ene is 92 en de andere is 80 jaar. Mijn vader kwam uit Zeeland, Donze is een Zeeuwse naam. Ik denk dat mijn zoon en ik de enige Donze's in Zwolle, misschien wel Overijssel zijn.' De andere Donze's wonen allemaal in het zuiden des lands. 'Ik ben nooit echt actief op zoek geweest naar mijn vader, ik dacht helemaal niet aan hem. Mijn moeder heeft nooit kwaad over hem gesproken. Ze heeft me ook nooit verboden naar hem toe te gaan, maar ik was er gewoon helemaal niet mee bezig.' Totdat Jacob 27 jaar was en de telefoon ging. 'Mijn vrouw nam op. De beller zei eerst niet wie hij was, maar toen ze doorvroeg en hoorde dat hij uit Zeeland kwam, ging er een lampje branden. Mijn vader bleek als militair in Wezep gelegerd te zijn en toen is hij in het telefoonboek op zoek gegaan naar Donze in Zwolle. Hij zag dat ik aan de Kleine Baan woonde, waar vroeger oude huisjes stonden, waarvan sommigen met een bordje "onbewoonbaar verklaarde woning" erop. Toen wilde hij dus weten of ik daar tussen woonde. Hij vroeg hoe ik het zou vinden als hij op bezoek zou komen. Mijn vrouw zei dat hij dat zelf maar moest ondervinden. Toen hij aanbelde zei ik: "Ha pa, kom erin." Ik had hem 22 jaar niet gezien.' Het werd geen vrolijk samenzijn. 'Ik hoorde dat ik drie halfbroers en een halfzuster had. En ik hoorde ook meteen dat ik geen contact mocht opnemen omdat niemand van mij wist. Mijn vader was niets veranderd. Ik herinner me hoe strak, gestructureerd en gedisciplineerd hij was. Hoe hij totaal tegenovergestelde van mijn moeder was, bij wie alles kon, bij wie ik nooit wat tekort gekomen ben en die heel gek met mij was. Ze pasten ook totaal niet bij elkaar. Ik weet nog dat ik 's morgens gelijk met hem heel vroeg op moest staan en dat ik als klein jochie naast hem voor de spiegel moest staan en net deed alsof ik me ook stond te scheren.' Na die ene keer zag Jacob z'n vader 24 jaar lang weer niet. 'Toen werd ik uitgenodigd voor z'n tachtigste verjaardag. Op die dag heb ik mijn veel jongere halfbroers en halfzuster ontmoet. Prima mensen, maar ik voelde niet dat er een klik was. Ook niet met mijn vader. Het was allemaal een afstandelijk en zonder warmte. Wij zijn hier veel hartelijker, geven elkaar een knuffel of een kus als we mekaar ontmoeten. Maar dat was daar niet zo. Ach ja. Ik denk wel eens dat mijn leven heel anders was gelopen als ik door mijn vader was opgevoed. Ik vind het echt niet erg dat het anders is gelopen. Hij leeft trouwens nog steeds, hij is nu 93 jaar. Zo af en toe ga ik er nog eens heen. Mijn moeder is in 2000 overleden. Ze is 76 geworden.' De vrouw van Jacob komt uit een totaal andere wijk van Zwolle: Assendorp. 'In Assendorp doen ze zich net iets mooier voor dan ze zijn', zegt Jacob. 'Vlees voor het raam en botten op tafel. En ze hebben er altijd haast, dat komt door de spoorbazen zeggen we hier altijd: veel Assendorpers werkten van oudsher bij het spoor.'

Mijn vrouw was in het begin verbaasd: “Ze groeten me hier op straat!”. Ja, dat gebeurde in haar wijk niet. Daar zaten de mensen binnen in hun woning, terwijl hier de mensen op straat wonen en iedereen elkaar kent. We zijn in 1974 getrouwd en in 1975 is onze zoon geboren. Inmiddels hebben we een kleinkind. De kinderen en kleinkinderen van mijn oma hebben bijna allemaal niet meer dan één, twee, hooguit drie kinderen, ze zullen wel gedacht hebben...’

Versleten

In de jaren tachtig begon het slopersbestaan zijn tol te eisen. ‘In die tijd was het allemaal nog handwerk en je maakte van alles mee. We hebben in Kampen een keer een kerk gesloopt waarbij de schedels en botten voor de shovel uitrolden. Aan de Holtenbroekerweg staken we een berg sloopafval in brand -toen dat nog mocht- en toen kwam er ineens een zwerver onderuit kruipen, die daar ’s nachts had liggen slapen. Krakers konden ons niet tegenhouden, die gingen vanzelf weg als we begonnen. We sloopten grote fabrieken, kerken, ziekenhuizen en kleine huisjes en we waren nergens vies van. Kijk, zoals we toen sloopten zal nu niet meer gebeuren. Er zijn nu allemaal veiligheidsregels, waaronder heel merkwaardige. Dat je met veiligheidsriemen ergens aan moet vastkoppelen; aan een te slopen dak of zo, wat natuurlijk niet veel zin heeft. Kijk, als je met een groep mensen aan het slopen bent, dan doe je dat met beleid en met onderling vertrouwen. Op een gegeven moment krijg je ook ervaring. Dan weet je dat je niet van een vallende muur moet weglopen, maar er naar toe moet duiken, want zo’n muur valt altijd een eindje van de ondermuur af. En zowat alles wat we sloopten, werd hergebruikt. Je begon met de pannen en er was altijd wel een boer die pannen nodig had, of pannenuin voor z’n erf. Panlatten werden gebruikt voor varkensschuren. Vloeren werden eruit gehaald om elders te gebruiken. Het koper was er al eerder uitgehaald, dat was voor de baas. En zo vond alles z’n plek. Tegenwoordig ligt de boel weg te rotten op de gemeentewerf. Slopen was echt een vak apart. Nu is er niets meer aan.’ Maar de nieuwe stijl van slopen heeft Jacob niet meer meegemaakt. ‘In 1986 waren we aan het werk in de schouwburg en ik kreeg overal last van. De dokter maakte foto’s en constateerde dat zowat alles versleten was: de nek, de heupen, mijn rug. Ik mocht niet meer in de sloop werken. In 1987 ben ik in de WAO terechtgekomen en sindsdien ga ik twee keer per week en met warm weer eenmaal per week naar de masseur, anders hou ik het niet vol. Hij zorgt ervoor dat het allemaal wat smeugiger functioneert.’

Het buurtmuseum

Achter de geraniums zitten was niks voor Jacob. ‘Ik heb heel veel vrijwilligerswerk gedaan. Ik heb twee keer een wijkvereniging opgericht, ik heb in klankbordgroepen gezeten en ik ben met een aantal mensen begonnen met straatvoetbal voor de jeugd. In 2003 ontstond het idee voor een buurtmuseum.’ Jacob was tijdens het sloopwerk al begonnen met foto’s te verzamelen. ‘Als ik zag dat er foto’s bleven liggen in een te slopen huis, dacht ik altijd: gatverderrie. Zonde. Neem ze nou toch mee. Je hoeft er niet de hele tijd naar te kijken, maar bewaar ze dan in een schoendoos in de kast, al die oude kiekjes. En dan nam ik ze mee. Uiteindelijk heb ik alle foto’s van Zwolle naar het Historisch Centrum Overijssel gebracht, alleen die van de Kamperpoort heb ik gehouden. Met geld van het grotestedenbeleid konden we dit huisje huren en gas, water en licht betalen. En van lieverlee zit ik hier nog steeds. Elke week komen er nog wel foto’s en spulletjes binnen, als iemand verhuist, of als opa of oma naar het bejaardenhuis gaat. Ik moet inmiddels stapelen, anders past het niet. De bezoekers komen binnen, ik zet ze aan tafel met een bakkie koffie en een paar fotoboeken en dan gaan ze helemaal op in het verleden.’ Jacob heeft het er druk mee. ‘Het buurtmuseum

is vier dagen per week van tien tot vijf geopend, maar ik ben hier meestal al om een uur of zeven, half acht. Dan ga ik de wijk rond om te kijken wat er gebeurt en om foto’s te maken. Vier keer per jaar breng ik een nieuwsbrief uit voor de donateurs. Ik doe research voor wijkbewoners. Ik kopieer foto’s die ik binnen krijg en ik doe ze in lijstjes of in een album. Er is altijd wel wat te doen. De eerste week van onze vakantie trekken mijn vrouw en ik er voor uit om de boel af te stoffen, dat is ook een heel werk.’ Het museum barst bijna uit z’n voegen van de nog steeds uitdijende collectie. ‘Het mooiste wat ik heb is het originele vaandel van mondharmonicavereniging Excelsior, opgericht op 28 oktober 1923.’

De wijk verliest steeds meer z’n sfeer, maar ondertussen gaat het goed met Buurtmuseum Kamperpoort. ‘De mensen weten ons te vinden en er komen ook steeds meer jongeren. Ze komen langs om te kletsen, met de oude dames ga ik om of het vriendinnen zijn. Soms komen er ouderen van een bejaardenhuis en de begeleiders staan helemaal versteld als ze zien hoe die oudjes loskomen door de herinneringen. Ze vragen me wel eens of ik niet in het bejaardenhuis langs kan komen met wat materiaal, maar daar heb ik jammer genoeg helemaal geen tijd voor. Ik ben de enige die het museum bemant en op mijn vrije maandag ga ik met de stadsarcheoloog mee naar opgravingen.’ Het is Jacob’s wens om zo lang mogelijk met het museum door te gaan. ‘Maar ja, elk jaar wordt er meer bezuinigd door de gemeente. Als de subsidie stopt, kan ik niet doorgaan, ik kan dit niet in mijn eentje opbrengen. We hebben 160 donateurs die jaarlijks een bijdrage betalen, maar daar hou je door de nieuwsbrieven niet veel van over. En ik vind het juist zo belangrijk om het verleden in ere te houden. Het staat ook op onze flyers: de geschiedenis bepaalt de toekomst. Het goeie moet je meenemen, de rest moet je laten liggen. Het sociale van de Kamperpoort zouden we mee moeten nemen naar de toekomst.’ Jacob blikt nostalgisch voor zich uit. ‘We leefden op straat, we zaten allemaal voor de deur en wisten precies wat er gebeurde. Op nummer 20 hadden ze André Hazes keihard aanstaan, terwijl op nummer 22 Tante Leen door de open voordeur loeide, alles door mekaar heen. We leefden met het hart op de tong en we waren allemaal tevreden en gelukkig. Ach ja. Hoe ouder je wordt, hoe meer verleden er komt.’

(ON) GEHOORD

Sij hep 't so erg dat
d'r arm d'r af moet...

Bwoh!

.....
'...en de verlegenen hebben de andere helft van de wereld.' Jelle Corstius (@jellebc) op Twitter

.....
'Al dat gedoe met die computers, ik had er gewoon geen zin meer in', aldus buurtkruidenier Jopie, die onlangs definitief zijn deuren in Bellingwoude sloot.
Bron: Telegraaf

.....
'Het is slechts een kwestie van tijd voor de toezichthoudende drone boven uw huis vliegt', aldus hoofdredacteur Reinout Barth van Privacybarometer over het wetsvoorstel inzake sterke uitbreiding van het camera-toezicht door gemeenten, waarmee bijna de voltallige Tweede Kamer heeft ingestemd.

.....
'Ik zeg altijd: als je niet kunt delen, kun je ook niet vermenigvuldigen', aldus Connie Breukhoven tegen de AT5-verslaggever.

.....
'Vandaag alweer niks gevallen', zei de pessimist. 'Geen bom, geen kabinet, geen jackpot, ook geen kwartje... en mee valt het allemaal ook al niet.'

.....
'Belde ik voor een reparatie aan bij een klooster. "Wie is daar?" klonk het door de intercom. "De Heer", zei ik. Was het even stil en klonk het opnieuw: "Wie is daar?"', lacht typemachinereparateur Ger de Heer uit Oosterhout, die vanwege zijn avontuurlijke vak nog jaren hoopt door te kunnen werken. Bron: Telegraaf.

.....
We vertelden de taxichauffeuse met gezichtsbedekkende Dolce & Gabbana zonnebril dat we naar de bergen gingen. 'Ja', zei ze. 'Die heb je hier niet. Hier heb je alleen bergen stront.'
(Pauze)
'En bergen shit.'

.....
"Zo Johan! Jij verwent jezelf!", zei een opgewekte blonde borstelsnor tegen zijn kantoorcollega, die een kaasstengel in zijn winkelmandje legde.

.....
'Wild u de fietsen neer zetten zo als het hoort en niet zo neer kwakken DANK U WEL', schrijft de beheerder van de fietsenstalling op Amsterdam CS, die graag met zijn klanten communiceert via briefjes. (Om de halve meter een gegarandeerde vermaning.)

.....
'Doe maar een 7upje', aldus de Tukker die drie miljoen uit de fruitautomaat trok en onmiddellijk werd beschoten door het confettikanon, waarna hij een glas champagne kreeg aangeboden. Bron: Het Parool

.....
'Daar knapt de openbare ruimte van op', aldus de gemeente Amsterdam, die de 25 verschillende types prullenbakken in de stad gaat vervangen door één model. (Kanshebbers zijn de Capitale Prestige XL en de Constructo 100.)

Probleem op het gebied van hokjesdenken?
Moeite met een bepaalde algemeen geaccepteerde gang van zaken?

Leg het voor aan **PUNTENSLIJPER**

Lieve Puntenslijper,

Ik kom net uit een drie uur durende vergadering waar ik ben geconfronteerd met onophoudelijke piepende neuzen en koffiadems, en over een half uurtje ben ik veroordeeld tot een gezamenlijke LUNCH, waarvoor ik eerst in de lunchrij zal aansluiten met een dienblaadje, om vervolgens doof te worden gesmeekt en gesmaakt door de mensen respectievelijk links, rechts en tegenover mij. Dit alles gelardeerd met tenenkrommende ditjes en datjes over keuken, kinderen en de hypotheek.

WAT MOET IK DOEN???

Groeten van een Wanhopige Kantoorklerk

Lieve, arme Kantoorklerk,

Er is hoop, beste Kantoorklerk. Er is licht aan het einde van de kantoor- en vergaderingentunnel. Want onderzoek heeft uitgewezen (of zal ongetwijfeld uitwijzen*) dat langdurig samenzijn in ongeveer 99% van de gevallen contraproductief werkt. Waar democratische besluitvorming door middel van veelvuldig en ellenlang vergaderen wordt beoogd, is onzekerheid, angst voor reacties van anderen en besluiteloosheid juist het gevolg. Vooral in Nederland wordt oeverloos gezwetst. In TREF zei ooit een Marokkaanse dame dat ze volkomen geïntegreerd was na twintig jaar, maar dat ze nooit heeft kunnen wennen aan al het gepraat dat hier nodig schijnt te zijn voor men in actie komt.

En waar het de bedoeling is om efficiënt, effectief en met zulke kort mogelijke lijntjes te werken door iedereen in één gebouw of zelfs ruimte te stoppen, wordt het tegenovergestelde bereikt. Pesterijen, vriendjespolitiek en ellebogenwerk leiden tot demotivatie. Werkrelaties en de drang tot afleidend geklets hebben een negatief effect op zaken als het concentratievermogen en focus. En dan hebben we het nog niet eens gehad over de letterlijk ziekteverwekkende situatie die ontstaat als je veel mensen bij elkaar zet: zuurstofarme lucht, verspreiding van ziektekiemen, psychische problemen door sociale druk, noem maar op.

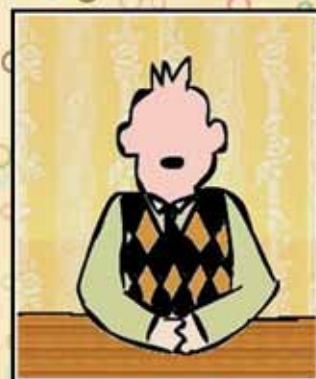
Nee, de meeste beslissingen worden genomen buiten vergaderingen om. De effectiefste informatieverspreiding geschiedt via communicatiemiddelen die men een op een tot zich kan nemen, zoals digitale devices ofwel papier. Het beste werk wordt verricht zonder afleidende factoren. Let op mijn woorden: kantoren, vergaderingen en bijbehorende gezamenlijke lunches hebben hun langste tijd gehad. Dus hou nog even vol, beste Kantoorklerk! Jouw tijd komt eraan!

Puntenslijper

*Breek me de bek niet open over de betrouwbaarheid en steekhoudendheid van 'wetenschappelijk onderzoek'. Ik hoop dat ik daar binnenkort een vraag over krijg!

WANLIJNER

Kijk voordat je
constateert dat de hele
wereld stinkt eerst eens
onder je eigen schoen.

Wat eten we op FEESTDAGEN?

Mijn eerste woordje was 'dropje'. Mijn moeder wilde me daar nog wel eens mee verrassen, van daar. Met ééntje dan. Normaal kwam er bijna nooit lekkers op tafel. Ook niet bij het spreekwoordelijke kopje thee. Toen ik hard moest werken voor mijn eindexamen, zette mijn moeder soms een schaalje op mijn bureau met daarop vijf kleurige chocolade toffees. Verder waren traktaties voorbehouden aan feestdagen en speciale gelegenheden. Zo werden er stevast taartjes gegeten als ik met een rapport thuis kwam, of dat nou goed of slecht was. En met verjaardagen natuurlijk. Bij mijn oma werden dan heuse taartjes van de banketbakker bezorgd, twee dozen vol met van alles wat. Ik hield het meest van de makkataartjes, heerlijk. Mijn eigen verjaardagstaart was dus altijd een makkataart. Omdat ik het zo lekker vond, bestelden mijn ouders een keer een makkataart voor mijn moeders verjaardag. Helaas stond het verleidelijke ding op een plaats waar ik prima bij kon. Na het eerste toefje makkacrème moesten de andere toefjes ook op, voor het evenwicht.

Zo ging het van kwaad tot erger, tot de hele bovenlaag van de taart was verdwenen. Er volgde natuurlijk een donderpreek toen mijn stiekeme gesnoep werd ontdekt. De tweede taart die ik vervolgens moest halen, sneuvelde door mijn schaamte en haast op de trap. Een ongeluk komt zelden alleen. Tijden veranderen, en nu bak ik af en toe op gewone woensdagen of in het weekeinde. Mijn kinderen vinden dat gezellig, en lekker. Eerst eten ze een hele berg deeg en vervolgens de nog warme baksels uit de oven. In het begin had ik de irritante neiging om een koekjesrecept tot op de letter te willen volgen en om de chaos in de keuken zoveel mogelijk te willen beteugelen. Maar met twee kleine wildebrassen is dat geen doen. Ik leerde mijn schouders ophalen als ze het deeg tot moes kneden en de keuken vol rondvliegend meel zit. Inmiddels bakt mijn oudste zelf koekjes, samen met een vriendin. Het bevalt me wel om op de bank te zitten en de vraag te krijgen of ik ook een koekje blief.

Het leukste van zelf bakken is dat het heerlijk smaakt en de ingrediënten niet duur zijn. Bovendien staat het extra gastvrij, terwijl het nauwelijks moeite kost. Het recept voor onderstaande muffins is zeker de moeite waard.

Geniet ervan!
Mathilde

MUFFINS met twee soorten chocolade (16 stuks)

Ingrediënten: 400 gram bloem, 1 el bakpoeder, 2 el cacaopoeder, 115 gram donkere rietsuiker, 2 eieren, 150 ml crème fraîche, 150 ml melk, 4 el zonnebloemolie, 175 gram witte chocolade en 175 pure chocolade (in stukjes).

Bereiding: Verwarm de oven voor op 180 graden Celsius. Zet papieren cakevormpjes in een muffinblik met zestien kuiltjes, of beboter het blik. Zeef de bloem, bakpoeder en cacaopoeder boven een kom en roer de suiker erdoor. Maak een kuiltje.

Klop de eieren met de crème fraîche, melk en olie dooreen en giet dit in het kuiltje. Klop beetje bij beetje de droge ingrediënten erdoor, tot een dik romig deeg. Roer de chocolade erdoor. Vul de vormpjes met het deeg, bijna tot aan de rand. Bak de muffins in 25-30 minuten gaar. Laat afkoelen op een taartrooster en bestuif desgewenst met cacaopoeder.

Tip: in plaats van gewone bloem kun je ook zelfrijzend bakmeel gebruiken. Laat het bakpoeder dan achterwege.

FOEI

Ze belt voor toiletbezoek en terwijl ik haar samen met een collega en de tillift help, vraagt ze of ik de balkondeur dicht wil doen. Natuurlijk wil ik dat, als we zo klaar zijn.

Een half uur later gaat mijn pieper voor de zoveelste keer af. Haar appartementnummer verschijnt en ik zucht. Het is druk, ik ben laat en ik ben toch net nog bij haar geweest? Met een vast niet al te vrolijk gezicht stap ik haar woonkamer binnen.

‘Eén dingetje,’ zegt ze. Ze lijkt zich bezwaard te voelen. ‘Zou je alsjeblieft de balkondeur even dicht willen doen? Het wordt hier zo koud.’

O ja, dat was ik vergeten. Terwijl ik de deur sluit, verontschuldig ik me. ‘Dat had ik net al moeten doen hè, sorry mevrouw!’

‘Ja, ach,’ zegt ze. ‘Niet zo erg.’

‘Nou,’ spreek ik haar toe, ‘ik vind het wel erg. Daarom mag u nu één keer helemaal gratis “foei!” tegen mij zeggen.’ Ik beweeg mijn vinger zoals foeizeggers dat doen.

Ze trekt een streng gezicht. ‘Foei,’ zegt ze, met bewegende vinger. En dan begint ze onbedaarlijk te lachen.

Janneke Pelle werkt in zorg en horeca, is koorpianiste, recenseert theatervoorstellingen en geeft Nederlandse les aan een inburgerende leeftijdgenote. Bovenal houdt ze van mensen en hun verhalen. Hierover schrijft ze op weblog.theefiets.nl.